

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptoriu[m] Domini Gotscalci Hollen de ordine Heremitarum sancti Augustini

Hollen, Godescalcus

Nurmberge, 1521

VD16 H 4471

Honora patrem [et] matre[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30748

Preceptum Quartum

Franche cōuocatis iuuenib⁹ z pueris: eis factū narraret vt suos parētes nō cōtēnerēt sed honorarēt: q̄ sic nouē annis iuit. Et eo comedente serpens comedit: eo dormiente dormiuit. Tertio h̄ ē p̄tra legis nature instinctū: q̄d p̄tz p̄ tale exēplum. Quidaz habens vxorem: q̄ habuit ex ea tres filios fm̄ opinionē suam. Cui vxor eius cū quadam die cuz ea litigaret: obiecit q̄ ipse credebatur q̄ tres h̄ret filios: s̄ vnus tm̄ su⁹ erat. Requistito aut̄ viro ab ea q̄ suus esset: noluit ei indicare. Deinde cum pater infirmaret ad mortē: z vxor defuncta esset: ipse faciēs testamentū oīa bona sua dimisit illi qui fili⁹ suus erat. Post mortē h̄o eius facta est inter eos cōtētio cui⁹ hereditas esset. Quilibet em̄ dicebat q̄ ipse esset filius ille: z q̄ sibi debebatur hereditas. Et cū hoc delatū esset ad iudicē: p̄cepit iudex vt p̄ mortuus alligaret ad arborē. Et ille qui direct⁹ in eū sagittaz mitteret hereditatem haberet. Alligato aut̄ patre ad arborē: duo ex illis sagittauerūt in eū. Tertius vidit patrem suum sagittari: offensus est valde cōtra alios z dixit q̄ nullo modo patrē suū sagittaret. Ex quo cogitatū est q̄ ipse erat verus fili⁹ suus. Et data est ei hereditas. Simile iudicium dedit Salomon. iij. Reg. iij. duab⁹ mulierib⁹: q̄ litigabant de puero vno. Illā em̄ perpēdit esse matrem: que non poterat pueri interfectionem tolerare.

Honora patrem z matrē.

Secundo peccant contra hoc preceptum: qui derelinquunt in necessitate z egestate personas de sua parentela. Quia qui dixit: honora patrem z matrem: in illo etiam dixit: honora parentelam tuam. Peccant ergo illi grauitur: qui derelinquunt fratrem patris aut sororem matris: aut alios de sua parentela. vnde Lato dicit. Cognatos cole. Circa quod notandum q̄ triplex est cognatio: scilicet carnalis: que ex cōsanguinitate p̄pagat. Secūda dicitur cognatio spiritalis: que ex cōpaternitate contrahit. Tertia dicitur cognatio legalis que ex adoptiōe causatur. Prima dicitur carnalis. Ista est multum colēda z honoranda. z hec fm̄ Raymundū dicitur vinculum personarū ab eodē stipite descē-

dentium: carnali propagatiōe cōtractū. Et dico stipitem illā personaz a qua aliqui duxerunt originem. Ande z consanguinei dicūtur quasi de vno sanguine p̄cedētes. Tales inuicē contrahere non debent vsq̄ ad quartū gradum inclusiue. vt p̄tz de consanguinitate z affini. ca. non debet. Durat tamen fm̄ Hostien. quātum ad successiōē hereditatis vsq̄ ad decimum gradum. vtz xxxv. q. v. Ad sedem. Tales cognati debēt se mutuo honorare. Ideo coniugium ordinatum est fieri inter extraneos: vt amor z charitas dilaten̄ z extēdan̄: vbi naturalis amor minus feruet. fm̄ Augus. xv. de ciui. dei. c. xvj. Etiaz dicit idēz Aug. li. xv. de ciui. dei. c. j. Et vehemēt⁹ cōmendatur societas humane vnitatis: vnicuiq̄ cōcordie nō solum nature similitudine: verum etiam cognationis affectu omnes necleretur: voluit deus vt ex vno hoīe omne gen⁹ humanū diffunderet. Debent ergo cognati sibi mutuo cōpati: sicut membra eiusdem corporis. i. ad Cor. xij. Si patitur vnū membrū patiunt omnia. Secūda dicitur spiritalis: z euenit ex hoc q̄ q̄s cōfert alicui ad sacramētū baptismatis aut p̄firmatiōis. Vel cū q̄s sustinet siue tenet illuz cui tale sacramētū cōfert. Et cōtrahit inter baptizatū z eum qui suscipit. Item inter baptizatū z filiū susipientis: hoc dico si sint legitimi secus si essent adoptiui: q̄a tales filij susipientis legitime copulantur baptizato siue suscepto: vt dicit Innocētius. Itē cōtrahitur inter baptizatū z susipientis vxorē si ante susceptionē cognita sit ab eo. Item inter susipientes z patentes baptizati hec cognatio impedit z dirimit cōtractū matrimonium. Et que dixi de suscipiente intellige etiam de baptizante. Et idem de sacramento confirmationis. Hec aut̄ omnia de cognatione spūali patent in ca. nedum li. vj. In alijs vero sacramētis nulla causat spūalis cognatio. extra e. q̄uis. li. vj. Per cathecismū vero contrahit cognatio spiritalis q̄ tantū impedit cōtrahendū: s̄ non dirimit cōtractum. vt p̄tz extra e. ca. per cathecismum li. vj. Nota q̄ baptismus est nobis magis necessarius q̄ alia sacramenta p̄pter quinq̄. Primo quia potest cōferri si-

ne alijs & ecōuerso. vtz de pres bytero non
 A bap. c. si q̄s p̄s byter. Sc̄do quia sine eo nul
 la salus habet. de cōse. dist. iiii. firmissime.
 Tertio quia p̄ ip̄m ventalia & mortalia di
 mittunt. de cōse. dist. iij. c. non sunt. Quar
 to quia p̄ ip̄m plena fit remissio oim pecca
 toz. de conse. dist. iij. ca. sine p̄nia. Quin
 to quia est fundamentū & ianua oim sacra
 mentoz. vt ptz de bap. & eius esse. c. maio
 res. Et de conse. dist. iiii. c. Ita q̄. Ergo in
 tali sacramēto contrahitur talis cognatio
 Nam sicut in generatiōe carnali contrahi
 tur cognatio carnalis ex parte patris & ma
 tris. Ita ex generatione spūali cōferēs sa
 cramentoz gerit p̄sonam dei p̄ris: sed por
 tans ad sacramentum gerit personā eccle
 sie m̄ris. In his concordat Thomas & pe
 trus in. iiii. di. xxiiii. Et sciēduz q̄ tres sunt
 spēs cognationis spūalis. Prima dicit̄ cō
 paternitas: que attendit̄ inter spiritualem
 patrem pueri & carnalem. Nam vnus com
 patriū semp̄ est spiritualis pater filij: alter
 carnalis. Alia est paternitas: & hec atten
 ditur inter illū qui suscipit & eum qui susci
 pitur siue masculus sit siue femina. Tertia
 dicit̄ fraternitas q̄ attendit̄ inter filiū tuū
 spirituale & filios carnales. De his tribus
 speciebus dicunt doctores q̄ spiritualis co
 gnatio non procedit ad nepotes & vterio
 res quia non habet gradus. Filia em̄ mea
 cōtrahere potest cū filio filij mei: non cum
 filio meo: q̄ hoc est p̄hibitū. art. xxx. q. iij.
 c. i. Possunt tñ filij duoz compatrum copu
 lari siue ante compaternitatē siue post sint
 geniti: excepta sola illa p̄sona p̄ quam com
 paternitas est contracta: que nunq̄ p̄t copu
 lari alicui filioz sui p̄ris spūalis. vtz ex
 tra de cogna. sp̄ri. ca. i. & xxx. q. iij. c. sup
 quib⁹. & c. pitatiū. ¶ Querit̄ vtrū aliquis
 posset fieri cōpater alteri⁹ p̄ procuratorē.
 R̄ndet̄. Si loq̄mur solū q̄ntum ad effectum
 p̄mittendi vel etiam tenendi p̄ p̄curatores
 spondere q̄s p̄t. Sed si loq̄mur quātūz
 ad naturā & cōpaternitatē corporales & cō
 gnationem spūalē inde sequentē: tunc com
 paternitas cōtrahi nō p̄t: s̄m Archidi. su
 per primo cap. de cogna. sp̄ri. libro. vi. U
 de Bartholū in fine legis. post mortem. ff.
 de adoptio. Et q̄ videt̄ cōtra. extra de p̄

cura. c. si. li. vj. Soluit̄ s̄m eū p̄ illud q̄d no
 taf extra de cōse. eccliaz. c. aq̄. Idē tenet
 Jo. an. in q̄dā questiōe sua disputata. Ter
 cia d̄ cognatio legalis: & ista venit p̄ ado
 ptionē. Hec impedit m̄rimoniū. s. q̄ pater
 adoptator non p̄t cōtrahere cū filia ado
 ptata. Hec etiā filij mei cū ea. vtz extra de
 cogna. legali. c. vnico. Ubi dicit̄. Si qua p̄
 adoptionem foroz mihi esse cepit̄ q̄dū
 durat adoptio inter me & ipsam nuptie cō
 sistere nō p̄nt. Ergo ea finita p̄t contrahere.
 Dicit̄ glosa. in institutis de nuptijs. s. si
 qua. Tales officii tenent̄ honorare pres &
 paternos. Et igitur talis honor debitū for
 tū effectū. ¶ Notandū est q̄ pres & p̄ri
 debent & tenent̄ pueros imbuerē in septē.
 Primo in fide catholica q̄d maxime perti
 net ad paternos. vtz de cōse. di. iij. c. Nos
 ante omnia. Ubi dicit̄ Aug. Nos ante oia
 tam viros q̄ mulieres qui filios in bap
 tismate suscepistis moneo vt vos cognosca
 tis fidei iussores apud deum extitisse pro il
 lis quos visi estis de sacro fonte suscipere.
 Ideo eos semp̄ admonete vt castitatē cus
 todiant: iusticiā diligāt: charitatē teneant:
 & ante omnia simbolū & orōnē d̄nicā vos
 metipsi tenete: & illis quos accepistis de sa
 cro fonte on̄dite. Hec ibi. Super quo dicit̄
 Archi. i. rosario. Cū p̄s byt̄ oēs baptisatos
 de baptismo leuet oim pater est spiritualis
 & om̄es docere tenet. Sed q̄ nō posset oī
 bus vacare: patris cōmendantur vt eos
 in simbolo & orōne d̄nicā & moribus instru
 ant. Et isti patris dicunt̄ fidei iussores: q̄
 p̄ pueris i cathecismo & in baptismo respō
 dent. Abrenuncio. Credo &c. Sed contra
 obijcit̄. Si patris docere tenent̄ filios su
 os spūales simbolū & orōnem d̄nicā.
 Ergo melius esset q̄ vnus bonus & doctus
 monachus virtuosus esset patris q̄ in
 doctus rusticus: qui quandoq̄ simbolū &
 orōnem dominicā ignorat. Cuius oppo
 sitū p̄hibet canon. xvj. q. i. c. placuit. vbi in
 hibet̄ monachis ne puerū de baptismo sus
 cipiant. Et. xvij. q. ij. c. peruenit. vbi Gre
 go. papa. abbati valentiniano scribit. Per
 uenit inquit ad nos: q̄ in monasterio tuo
 passim mulieres accedunt: & q̄d graui⁹ est
 monachos tuos sibi commatres facere la

Preceptum Quartum

Fborant et sic incautam communionem cum eis habere. Ne ergo occasione humani generis inimicus: sua eos quod absit calliditate decipiat. Ideo huius precepti serie comonemus: ut neque mulieres in monasterio tuo deinceps qualibet occasione permittas ascendere: neque monachos tuos sibi commatres facere. Idem de consue. di. iij. c. non licet. phibet abbatibus. et c. sequenti. monachi. Ratio huius est duplex. Prima est ne contrahant incautam familiaritatem cum mulieribus. Secunda ne oporteat mulieres commatres osculari: sicut in quibusdam partibus est consuetum. Ubi autem ista non timerentur posset tolerari: sicut fit in partibus italicis: ubi commiter religiosi sunt patrini et magistrum in theologia. Hec omnia debent facere patrini in pueritia: quia in senio talia verecundant addiscere. Idem docet magister egidius li. ij. pte. iij. c. iij. cum tribus rationibus. Prima est: nam fides est supra rationem et ea que sunt fidei ratione comprehendi non possunt. Ergo in tali etate sunt in fide imbuendi: quam rationem non queunt dictorum. Secunda est quia etas illa est creditiva simpliciter: scilicet ea que sunt fidei credimus. Ergo in illa etate sunt imbuendi que ad fidem: quam magis credunt sed pueri citius credunt quam viri aut senes. Tertia est quia consuetudo est altera natura ut dicit philosophus. Ergo quanto aliquid magis est assuetum tanto magis est naturale et tanto feruentius ei adherent. Cum ergo ad illa magis quam in infantia addiscimus assuescimus. ergo et c. Secundo sunt informandi in virtutibus moralibus. Unde Seneca in epistola. xcij. Nouis et virtuosus pueri sunt moribus erudiendi: quia in tali etate facilius flectunt. Et ponit exemplum de arbutulis: que in qualibet parte flecti possunt: et tenera aialia sine labore possunt domari. Hoc etiam Anselmus de similitudinibus dicit. Mollis cera recipit imaginem sigilli et retinet eandem cum est indurata: sic est de etate infantuli. Et si cut indurata cera non bene possunt informari: sic est etiam de etate idurata. Exemplum ponit etiam Augustinus. li. i. c. ci. dei. de testa vel de cypho in que si primo infunditur liquor preciosus: scilicet balsamum illi sapore semper tenet. Si autem prius fetor infunditur tunc eundem fetorem semper retinet. Ergo primo sunt erudiendi in virtutibus moralibus et in preceptis dei: quod ea seruare de-

bent si voluerint saluari. Juxta illud Mat. xix. si vis vitam ingredi. ser. man. In huius signum habent precepta scripta in manibus et in pedibus scilicet in decem digitis et in decem pedibus. Item que libenter visitet ecclesiam et audiant missam et sermonem exemplo christi: que cum esset. xij. annorum ascendit cum parentibus suis in hierusalem: et sic incipiunt deo seruire in iuuentute. ut Tre. j. Bonum est viro cuius portauerit iugum domini ab adolescentia sua. Tertio cauendi sunt a malis exemplis et societate malorum: quia magis sunt inclinati ad malum quam ad bonum: ut dicit canon. xij. q. j. omnis etas. Quia ad malum per seipsos: ad bonum autem per gratiam. Et etiam habent fomitem impellentem ad malum: ut probat Egidius in li. de regimine principum: quia sunt molles et mollia facilius recipiunt impressionem quam dura. Ergo facilius recipiunt mores illorum cum quibus conuersant. Secundo quia facilius que inducit ad id ad quod est perit. Tunc ergo sunt prouisi ad malum: facilius per malam societatem ad mala inducuntur. Tertio quia sunt nimis creditivi: ergo facilius per malam societatem eis sua de bono quod est malum. Ergo cauere debent parentes: que eorum pueris non dant malum exemplum. Quia dicit Gregorius. et ponitur. xj. q. iij. c. principum. Tot mortibus digni sunt: quot exempla prauitatis in posteris relinquunt. Sed heu aliqui informant suos pueros ad malum verbo et exemplo: in quo deum grauiter offendunt: sicut chorizarc: blasphemare: potare. Ergo participes erunt omnium illorum peccatorum. Ab illis malis exemplis sunt custodiendi quando peccare incipiunt quod est in septimo anno aut citius: secundum quod magis vel minus usus rationis in eis accelerat. Unde dicitur extra de delictis puerorum. ca. j. que pueris grandiusculis peccatum noluit quodam attribuere: nisi ab annis xiiij. cum pubescere ceperunt. Quod merito credere debemus: si nulla essent peccata nisi que membris genitalibus admittunt. Quis vero audeat affirmare furta mendacia et piuria non esse peccata. His plena est puerilis etas: que in eis non ita ut in maioribus punienda videantur. Hec in glo. super verbo grandiusculis. i. dolo capacibus videlicet septem annorum. Tales enim mentiri et verum dicere possunt et confiteri et nega-

re: vt dicit Augusti. in epistola ad Venatū
 ep̄m. Sed actus carnales p̄ficere non pos-
 sunt: nisi in. xiiij. anno. Ideo dicit glo. su-
 per verbo pubescere. q̄ añ pubertatez q̄ est
 in. xiiij. anno non presumit de q̄q̄ nisi mali-
 cia suppleat etate. vtz i Salomone qui ge-
 nuit in vndecimo anno: fm̄ m̄ḡm̄ in histo-
 rijs. Ergo ante septimum annū pueri non
 committunt aliqua pctā: sicut ⁊ naturaliter
 stulti q̄ nunq̄ vsum ratiōis habuerūt. Ta-
 les omnes habent vitam eternā ex merito
 ch̄rit: ⁊ participatiōe bonoz eccl̄ie. Sed di-
 ceret q̄s. Ex quo nullum malū impunitum
 manet: quis tunc illa opera lugebit que ip̄i
 pueri ⁊ naturaliter stulti committūt: R̄nde-
 tur q̄ illi qui sciēter occasiōē dant eis ad
 talia mala opera. verbi gr̄a. Qui stultū in-
 ebriat ex pposito: vel qui iubet eū quodcū-
 q̄ malū facere: re⁹ erit. Sic qui iubet pue-
 ris maledicere aut malefacere: erit reus il-
 loz pctōz. ¶ Quarto imbuendi sunt pue-
 ri circa sensus exteriores. Primo circa vi-
 sum: vt scz turpia nullo modo videant: q̄a
 talia in eoz fantasijs defacili imprimunt:
 neq̄ in imaginibus neq̄ in picturis: ⁊ q̄ nō
 habeant oculos vagabundos. Ideo dicit
 Hierē. ix. ca. Ascendit mors per fenestras
 n̄as: si ergo viderint turpia facilliter incli-
 nantur ad faciendū similia: eo q̄ de omni-
 bus vident admirari. Secō sunt instruendi
 circa auditū: vt non audiant turpia: q̄a
 talia in eoz fantasijs facilliter imprimun-
 tur. Ideo dicit Aristoteles. vij. Ethicorū.
 Prohibendi sunt pueri ne talia audiant: q̄
 audire est proprie ipsum facere. Tertio cir-
 ca gustū ne nimīū potent. Ideo dicit Ari-
 stoteles. viii. Politi. Iuuenes maxime ab
 ebrietate custodire oportet ne efficiant bi-
 buli: ⁊ dilapidatores bonoz. Quarto cir-
 ca loquelam: ne loquant falsa aut mēdosa
 de ancillis aut seruis vel alijs vicinis: aut
 famā alicui⁹ denigrādo: ⁊ sup oīnia q̄ nō
 loquant turpia: quia cōsuetudo est altera
 natura. Ergo si assuefecerint mentiri diffi-
 culter possunt retrahi. Quinto circa tactū
 vt non furentur aut damna p̄ximis nō in-
 ferant in p̄ris aut pomis ⁊ alijs fructibus
 quia talia qui vult saluari tenet restituere
 Juxta illud. Peccatū non dimittit nisi ab-

latū restituat. vt ptz de regulis iuris li. x. l.
 In omnibus sunt maxime puelle aut filie
 instruende: que a tribus debent cohiberi.
 Primo a nimio circuitu ne sint vagabunde
 propter tria. Primo quia ex nimio circuitu
 dat eis male agēdi occasio ⁊ cōmoditas.
 Ideo dicit p̄hs in Rheto. q̄ hoies malefā-
 ciunt cum possunt. Et hoc iō: q̄a promptio-
 res sunt ad malum q̄ ad bonū. vtz. xii. q. l.
 c. Omnis etas: ⁊ multo plus mulieres q̄ vi-
 ri: q̄ magis deficiunt a ratiōe. Secō q̄a ex
 nimio circuitu efficiuntur puelle inuerecū-
 de. Rō huius est: q̄ omne insolitū est vere-
 cundū. Ideo quando mulieres nō sunt so-
 lite se conspectui viroz p̄sentare sunt vere-
 cunde. Quando aut sunt assuete se viroz
 aspectibus p̄sentare inuerecūde efficiunt.
 Cum ergo verecundia sit frenū mulierum
 si perdant eam multa turpia p̄petrant: nisi
 verecundie cathēna constringantur. vt ait
 philosophus in politicis. Tertio ex nimio
 discursu sunt nimium impudice ⁊ lasciuē.
 Ratio huius est: q̄ sunt ex hoc magis ho-
 minibus domestice ac magis familiares.
 Animalia em̄ domestica permittunt se pal-
 pari ⁊ tangere. Siluestria hō hec non per-
 mittunt neq̄ approximatum sustinent nec
 tactum. Si ergo mulieres sunt domestice
 erunt impudice lasciuē ⁊ vane. Cui⁹ exem-
 plum patuit in Dyna filia Jacob: que vo-
 luit videre mulieres regionis illius: ⁊ op-
 pressa est. vt ptz Gen. xxxiii. Secundo co-
 hiberi debent a nimia loquacitate: vt sint
 modo debito taciturne: q̄ ostendit tripli-
 citer. Primo quia ex hoc sunt magis decē-
 tes ⁊ magis diligunt a viris. Cū fm̄ p̄m
 ii. Rethori. Concupiscētia sit rei que abest
 vñ quando aliquid possibile haberi videt
 magis arduū ⁊ magis inaccessible: magis
 auget eius cupiscētia. Si ergo mulieres
 sunt loquaces: ex hoc redduntur magis fa-
 miliares ⁊ cōtemnunt ⁊ vilipendunt. Et
 aut sunt taciturne: videtur magis inacces-
 sibles: ⁊ per his magis diligunt: q̄a omne
 q̄ diligit videt pulchrū: ac p hoc videtur
 magis decētes. Secūdo: q̄ prudentes lo-
 quunt cause ⁊ prudenter: q̄a viget ratiōe.
 Mulieres autē q̄ deficiunt a rōne: ⁊ quia
 vbi est maior defectus: ibi cautius est agē-

Preceptum Quartum

E dum. Ideoq; mulieres nisi verba sua bene examinent: de facili prozumpunt in verba fatua et impremeditata. Hoc aut facit nisi sint taciturne. Tertio debet esse taciturne ne sint litigiose: quia quando incipiunt litigare: augetur cupiditas loquendi: quia nesciunt se per rationem refrenare: cum quasi careant ratione inde sequitur litigium quod est enorme peccatum.

Tertio eruditi de sunt ne sint otiose: sed semper laboriose et opose. Patet hoc tripliciter secundum philosophum. x. Ethicorum. Primo absque delectatione diu vita nostra durare non potest. Ideo puellae aliquibus licitis operationibus et honestis se dare debent: et quia vniuersis delectantur in opere suo siue bonum fuerit siue malum. Secundo quia secundum philosophum. nescit mens humana otiosa esse. Ideo quando occupat circa licita vagatur per operositatem licitam: et illicita sollicitudo vitatur. Tertio quia consurgit aliqua utilitas et aliquid bonum: quia sunt opera circa quae debent operari seu occupari. Hoc considerandum est secundum diuersitatem et diuersitatem personarum et locorum.

Quinto debent erudiri pueri in artibus mechanicis et liberalibus more antiquorum principum: quia probos magistros habere consueverunt per instructionem filiorum: sicut Alexander Aristoteli: traianus plutarcho: nero senecam. Unde legitur quod rex romanorum scripsit regi francorum: hortans eos filios instruere liberalibus disciplinis: quod rex illitteratus est tamen a sinu coronatus. Et Ecclesiasticus. vij. Filij si sunt tibi: erudi illos. Debent ergo filij nobilitatis et principum et diuitum erudiri in artibus liberalibus: et filij pauperum erudiri in artibus mechanicis. Iuxta illud Lathonis. Si tibi sint filij nec opes: tunc illos instrue: ut possint inopem defendere vitam. Ideo scribit Ioannes in suo polycraticon libro. vj. c. x. dicit de Octauiano: quod cum filiis suis bona hereditaria sufficere possent: tamen voluit pueros suos instruere ad gradum militare: ad cursus: ad saltum: ad usum natandi: lapides iacendi: manu exercitari fecit: ac si sua nequaquam nisi per virtutem possidere valerent. Filias in lanificio instruit fecit: si praeter spem in extraneam paupertate fortuna proiecisset: per artem sustentari valerent. Ergo huius exemplo parentes moueri debent: ut filij eorum in artibus mechanicis imbuantur.

Sexto

debent acriter pro delictis corrigi. Unde Salomon Proverbi. xxij. Noli subtrahere a puero disciplinam. Ecclesiasticus. xxx. Curua ceruicem eius. Huius rei gratia tria inducunt exempla. Primum est de Heli sacerdote. De quo legitur. i. Regum. iij. qui filios corrigere neglexit a deo est punitus: qui in domo sedens cum filiorum mors in bello ei fuisset nunciata: idem de sella corruens fractis ceruicibus expirauit: et pontifex transumptiue extra de simonia. capi. Hely. Aliud exemplum recitat Gregorius libro. iij. dial. de quodam patre qui habuit filium annorum quatuordecim quod deum blasphemare non cessauit: et pater eum non correxit. Iustus deus iudicio in sinu patris a demone percussus et mortuus est. Tertium est quod narrat Boetius in libro. de disciplina schola. de filio Lucretij. qui fuit absque disciplina nutritus: consumens sua in aleis et meretricibus et a patre crebro redemptus de angustiis crucis: postea captus propter patris penuriam redimi non poterat. Qui cum lachrymis voce querula petijt osculum a patre: et cum pater accessit nasus illius morsu acutissimo secuit dentes. Quare meis primis erroribus castigatus euasi: et magister mei monitis non obediuit: quasi dicit. Pater quia me non castigasti: sed permisisti me vacare peccatis: merito de te captam vindictam. Illius exemplo moneri debent parentes filios suos corrigere: non tamen debent percutere pueros enormiter cum baculo aut fuste: sicut faciunt nouercae: sed cum virga.

Honora patrem et matrem.

Tertio peccat contra illud preceptum scholares et discipuli qui debitum honorem non impediunt suis magistris quos eos informant in moribus et scientiis. Talibus enim tenentur honorem metum et obedientiam. Ideo dicit Latho. Magister metue. Et Aristoteles. ix. Ethicorum. Dis parentibus et magistris nisi quod possumus reddere equalis. Et notaandum quod magister honorandus et metuendus debet in se habere quatuor. Primo sit scia illustratus. Secundo sit beniuolentia inclinatus. Tertio sit innocentia decoratus. Quarto sit experientia certificatus. Primum debet esse scia illustratus: ne sibi dicatur illud ad Romanos. ij. Qui alium doces: teipsum non doces. Item Sapientia. viij. Antequam loquaris. i. docendo: discere. Qui cocor